

1 (Sem-5/FYUGP) ECO 41 MJ

2025

ECONOMICS

(Major)

Paper : ECO0500104

(Development Economics)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions.*

1. Answer the following as directed : 1×8=8

তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুসৰি উত্তৰ লিখা :

(a) What is economic development?

অৰ্থনৈতিক উন্নয়ন কি ?

(b) In which year was the Human Development Report first published?

মানৱ উন্নয়ন প্রতিবেদন কোন চনত প্রথম প্রকাশ
পাইছিল ?

(2)

- (c) Define poverty.
দৰিদ্ৰতাৰ সংজ্ঞা দিয়া।
- (d) Name one greenhouse gas.
এটা সেউজগৃহ গেচৰ নাম লিখা।
- (e) What is the full form of UNDP?
UNDP-ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপ কি?
- (f) What is Gini coefficient?
গিনি গুণাংক কি?
- (g) Who propounded the theory of Unbalanced Growth?
কোনো অসুষম বিকাশ তত্ত্বটো উত্থাপন কৰিছিল?
- (h) Harris-Todaro model describes the relationship between
হেৰিচ-ট'ডাৰো আৰ্হিয়ে ব্যাখ্যা কৰা সম্পৰ্ক হ'ল
- (i) growth and unemployment
বিকাশ আৰু নিবনুৱা
- (ii) unemployment and migration
নিবনুৱা আৰু প্ৰব্ৰজন
- (iii) growth and migration
বিকাশ আৰু প্ৰব্ৰজন
- (iv) unemployment and inflation
নিবনুৱা আৰু মুদ্রাস্ফীতি

(Choose the correct answer)

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(3)

2. Answer any six of the following questions :

2×6=12

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো ছয়টাৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) Define Gender Development Index (GDI).
লিংগ উন্নয়ন সূচকৰ সংজ্ঞা দিয়া।
- (b) What is meant by Sustainable Development Goals?
বহনক্ষম উন্নয়নৰ লক্ষ্য বুলিলে কি বুজায়?
- (c) Write two differences between economic development and economic growth.
অৰ্থনৈতিক উন্নয়ন আৰু অৰ্থনৈতিক বিকাশৰ মাজৰ দুটা পাৰ্থক্য লিখা।
- (d) What is Environmental Kuznets' curve?
পৰিবেশীয় কুজনেটচ ৰেখা কি?
- (e) What is meant by 'core' and 'periphery' concept of Dependency theory?
পৰনির্ভৰশীল তত্ত্বৰ 'কেন্দ্ৰ' আৰু 'প্ৰান্ত' ধাৰণাটোৱে কি বুজায়?

- (f) Distinguish between relative poverty and absolute poverty.
আপেক্ষিক দৰিদ্ৰতা আৰু চৰম দৰিদ্ৰতাৰ মাজৰ পাৰ্থক্য বিচাৰ কৰা।
- (g) Mention two features of Big Push theory.
বৃহৎ হেঁচা তত্ত্বৰ দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।
- (h) What is Lorenz curve?
ল'ৰেঞ্জ বেকা কি?
- (i) Write two merits of physical quality of life index (PQLI).
শাৰীৰিক জীৱনৰ মান সূচকৰ দুটা গুণ লিখা।
- (j) Mention any two issues relating to informal sector.
অনানুষ্ঠানিক খণ্ডৰ সৈতে জড়িত যি কোনো দুটা সমস্যা উল্লেখ কৰা।

3. Answer any four of the following questions :

5×4=20

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) Explain the traditional methods of measuring development.
উন্নয়ন পৰিমাণ কৰা পৰম্পৰাগত পদ্ধতিসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

- (b) Define Human Development Index (HDI). Explain its components.
মানৱ উন্নয়ন সূচক (HDI)ৰ সংজ্ঞা দিয়া। ইয়াৰ উপাদানসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।
- (c) What are the causes of economic inequality?
অৰ্থনৈতিক অসমতাৰ কাৰণবোৰ কি কি?
- (d) Write the meaning of balanced growth. Explain the basis of balanced growth.
সুষম বিকাশৰ অৰ্থ লিখা। সুষম বিকাশৰ ভিত্তি ব্যাখ্যা কৰা।
- (e) Explain the methods of measuring poverty.
দৰিদ্ৰতা পৰিমাণ কৰা পদ্ধতিসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।
- (f) Write the assumptions of Kaldor's model of growth.
কালডোৰৰ আৰ্থিক বৃদ্ধি আৰ্হিৰ অভিধাৰণাসমূহ লিখা।
- (g) Discuss briefly Rostow's stages of economic growth.
ৰোষ্ট'ৰ অৰ্থনৈতিক বিকাশৰ স্তৰসমূহ চমুকৈ আলোচনা কৰা।

(h) Write a note on structural change and economic development.

গাঠনিক পৰিবৰ্তন আৰু অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ ওপৰত এটা টোকা লিখা।

4. Answer any *two* of the following questions :

10×2=20

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো দুটাৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) Define poverty trap. Explain its causes and economic implications.

দৰিদ্ৰ-ফান্দৰ সংজ্ঞা দিয়া। ইয়াৰ কাৰণসমূহ আৰু অৰ্থনৈতিক পৰিমাণ ব্যাখ্যা কৰা।

(b) What are the causes of climate change? Write about the Global Coordination Initiatives to combat climate change.

জলবায়ু পৰিবৰ্তনৰ কাৰণসমূহ কি কি? জলবায়ু পৰিবৰ্তনৰ সৈতে মোকাবিলা কৰা গোলকীয় সমন্বয়ৰ পদক্ষেপসমূহৰ বিষয়ে লিখা।

(c) Discuss Lewis model of economic growth.

লিৱিছৰ অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ আৰ্হিটো আলোচনা কৰা।

(d) Describe Leibenstein Critical Minimum Effort Theory.

লাইবেনষ্টাইনৰ সংকটজনক ন্যূনতম প্ৰচেষ্টাৰ তত্ত্বটো বৰ্ণনা কৰা।

(e) What are the causes of environmental problems? Explain the connection between rural poverty and environmental destruction.

পৰিবেশ সমস্যাসমূহৰ কাৰণবোৰ কি কি? গ্ৰাম্য দৰিদ্ৰতা আৰু পৰিবেশ বিনাশৰ মাজৰ সংযোগ ব্যাখ্যা কৰা।

1 (Sem-5/FYUGP) ECO 42 MJ

2025

ECONOMICS

(Major)

Paper : ECO0500204

(International Economics)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions.*

1. Answer the following as directed : 1×8=8

তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুসৰি উত্তৰ লিখা :

- (a) The comparative cost theory of international trade is based on _____ returns to scale.

(Fill in the blank)

আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় বাণিজ্যৰ তুলনামূলক ব্যয় তত্ত্বটো _____
প্রতিদান মাত্রাৰ ওপৰত প্রতিষ্ঠিত।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

(2)

- (b) Who developed the technological gap model of international trade?
আন্তর্জাতিক বাণিজ্যৰ প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ ফাঁক আৰ্হিটো কোনে উন্নীত কৰিছিল ?
- (c) Define multinational enterprise.
বহুজাতিক উদ্যোগৰ সংজ্ঞা দিয়া।
- (d) Define flexible exchange rate.
পৰিৱৰ্তনশীল বিনিময় হাৰৰ সংজ্ঞা দিয়া।
- (e) How does economies of scale affect the international trade?
মিতব্যয়িতাৰ মাত্ৰাই কেনেদৰে আন্তর্জাতিক বাণিজ্যক প্ৰভাৱান্বিত কৰে ?
- (f) What is international economic integration?
আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় অৰ্থনৈতিক সংহতি কি ?
- (g) What is financial globalization?
আৰ্থিক বিশ্বায়ন কি ?
- (h) When was International Monetary Fund (IMF) established?
আন্তর্জাতিক মুদ্রানিধি কেতিয়া স্থাপিত হৈছিল ?

(3)

2. Answer any six of the following questions :
2×6=12

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো ছয়টাৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) Write two assumptions of Heckscher-Ohlin theory of international trade.
হেক্সাৰ-অ'লিনৰ আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় বাণিজ্য তত্ত্বটোৰ দুটা অধিধাৰণা লিখা।
- (b) What does the Leontief Paradox reveal about US trade?
লিয়ন্টিফ সাৰ্থৰে আমেৰিকাৰ বাণিজ্য সম্পৰ্কে কি দেখুৱাই ?
- (c) What is meant by deadweight loss of a tariff?
শুল্কৰ ফলত হোৱা গধুৰ লোকচান (deadweight loss)-এ কি বুজায় ?
- (d) Write two benefits of Customs Union.
শুল্ক সংঘ (Customs Union)ৰ দুটা সুবিধা লিখা।
- (e) Write any two features of European Monetary System.
ইউৰোপীয় মুদ্রা ব্যৱস্থাৰ যি কোনো দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

(4)

- (f) What is infant industry?
শিশু উদ্যোগ কি ?
- (g) Give two arguments in favour of free trade.
মুক্ত বাণিজ্যৰ সপক্ষে দুটা যুক্তি দিয়া।
- (h) Mention two objectives of trade restrictions.
বাণিজ্য নিয়ন্ত্ৰণৰ দুটা উদ্দেশ্য উল্লেখ কৰা।
- (i) Write two causes of downfall of Bretton Woods system.
ব্ৰেটন উড্চ পদ্ধতিৰ পতনৰ দুটা কাৰণ লিখা।
- (j) Write two causes of the 2008 global financial crisis.
২০০৮ চনৰ বিশ্ববিস্তীৰ্ণ সংকটৰ দুটা কাৰণ লিখা।

3. Answer any four of the following questions :

5×4=20

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) Explain diagrammatically what will happen to the Heckscher-Ohlin theory if factor intensity reversal takes place.
যদি উপাদান প্ৰাৰল্যৰ বিপৰীতমুখীতা ঘটে, তেন্তে হেক্সাৰ-অ'লিনৰ তত্ত্বটোৰ কি হ'ব, চিত্ৰৰ সহায়ত ব্যাখ্যা কৰা।

(5)

- (b) Distinguish between absolute and relative equalization of factor prices.
উপাদান মূল্যৰ চৰম আৰু আপেক্ষিক সমতাৰ মাজত পাৰ্থক্য নিৰ্ণয় কৰা।
- (c) Distinguish between free trade and protection.
মুক্ত বাণিজ্য আৰু সংৰক্ষিত বাণিজ্যৰ মাজত পাৰ্থক্য নিৰ্ণয় কৰা।
- (d) Explain the product cycle theory of international trade.
আন্তৰ্জাতিক বাণিজ্যৰ উৎপাদন চক্ৰ তত্ত্বটো বৰ্ণনা কৰা।
- (e) Define tariff. What are the different types of tariff ?
শুল্কৰ সংজ্ঞা দিয়া। বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ শুল্কসমূহ কি কি ?
- (f) Distinguish between fixed and flexible exchange rate.
স্থিৰ আৰু নমনীয় বিনিময় হাৰৰ মাজৰ পাৰ্থক্য লিখা।
- (g) Discuss the superiority of Heckscher-Ohlin theory over Ricardian theory of international trade.
ৰিকাৰ্ডোৰ আন্তৰ্জাতিক বাণিজ্য তত্ত্বতকৈ হেক্সাৰ-অ'লিনৰ তত্ত্বটোৰ শ্ৰেষ্ঠতা আলোচনা কৰা।

(h) Explain the causes for the collapse of gold standard.

স্বর্ণমান ব্যৱস্থাৰ পতনৰ কাৰণসমূহ বৰ্ণনা কৰা।

4. Answer any *two* of the following questions :

10×2=20

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো দুটাৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) Discuss how the Heckscher-Ohlin theory explains international trade.

হেক্সাৰ-অ'লিন তত্ত্বই কেনেদৰে আন্তৰ্জাতিক বাণিজ্যিক ব্যাখ্যা কৰে, আলোচনা কৰা।

(b) State the main features of multinational enterprises. Explain the role of multinational enterprises in international trade.

বহুজাতিক প্ৰতিষ্ঠানসমূহৰ মূল বৈশিষ্ট্যসমূহ ব্যক্ত কৰা।
আন্তৰ্জাতিক বাণিজ্যত বহুজাতিক প্ৰতিষ্ঠানসমূহৰ ভূমিকা ব্যাখ্যা কৰা।

(c) Analyze the effects of Customs Union in a partial equilibrium system.

আংশিক ভাৰসাম্য ব্যৱস্থাত শুল্ক সংঘৰ প্ৰভাৱ বিশ্লেষণ কৰা।

(d) Compare the effectiveness of tariff and quota as weapons of trade restriction.

বাণিজ্য নিয়ন্ত্ৰণৰ আহিলা হিচাপে শুল্ক আৰু কোটাৰ কাৰ্যকাৰিতা তুলনা কৰা।

(e) Do you support regional trade blocks? Give arguments for and against the formation of these blocks for a country like India.

2+8=10

আঞ্চলিক বাণিজ্যিক গঠবন্ধন তুমি সমৰ্থন কৰা নে?
ভাৰতৰ দৰে দেশৰ বাবে এনেকুৱা গঠবন্ধনৰ সপক্ষে আৰু বিপক্ষে যুক্তি আগবঢ়োৱা।

1 (Sem-5/FYUGP) ECO 43 MJ

2025

ECONOMICS

(Major)

Paper : ECO0500304

(Intermediate Quantitative Techniques for
Economics)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions.*

1. Answer the following questions : 1×8=8

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) Write an identity matrix of order 2×2 .

2×2 ক্ৰমৰ এটা একক মৌলকক্ষ লিখা।

(b) $A = \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 0 & -2 \end{bmatrix}$, $B = \begin{bmatrix} -3 & -1 \\ -1 & 0 \end{bmatrix}$

Find $A - B$.

$A - B$ উলিওৱা।

(2)

(c) What is a homogeneous function?

সমগুণী ফলন কি ?

(d) Write the first-order condition for maximization of the function $y = f(x_1, x_2)$.

$y = f(x_1, x_2)$ ফলনটো সর্বোচ্চকৰণৰ প্ৰথম ক্ৰমৰ চৰ্ত লিখা।

(e) When are the two events said to be mutually exclusive?

দুটা ঘটনা কেতিয়া পৰস্পৰ বিবৰ্জিত বুলি কোৱা হয় ?

(f) If C is a constant, then what is $E(C)$?

যদি C এটা ধ্ৰুৱক, তেন্তে $E(C)$ কি ?

(g) Binomial distribution is a continuous distribution. Write True or False.

দ্বিপদ বণ্টন এটা অবিচ্ছিন্ন বণ্টন। শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা।

(h) What is time series?

কাল শ্ৰেণী কি ?

(3)

2. Answer any six of the following questions :

2×6=12

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো ছয়টাৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) What is trace of a matrix?

মৌলকক্ষৰ অনুবেধ কি ?

(b) $X = \begin{bmatrix} 3 & 0 \\ -1 & 2 \end{bmatrix}$, $Y = \begin{bmatrix} 0 & 1 \\ 2 & 1 \end{bmatrix}$

Find XY .

XY উলিওৱা।

(c) What is a convex function?

উত্তল ফলন কি ?

(d) For a function $z = f(x, y)$, write $|H_2|$.

$z = f(x, y)$ ফলনটোৰ বাবে $|H_2|$ লিখা।

(e) Define a random variable.

যাদৃচ্ছিক চলকৰ সংজ্ঞা দিয়া।

(f) $P(A) = \frac{1}{2}$, $P(B) = \frac{1}{3}$

Find $P(AB)$, if A and B are independent events.

A আৰু B স্বতন্ত্ৰ ঘটনা হ'লে $P(AB)$ উলিওৱা।

- (g) Write mean and standard deviation of uniform distribution.

সুষম বণ্টনৰ মাধ্য আৰু মানক বিচলন লিখা।

- (h) Give two examples of Poisson distribution.

পয়চন বণ্টনৰ দুটা উদাহৰণ দিয়া।

- (i) Write the probability density function (p.d.f.) of a normal variate X .

প্ৰসামান্য বিচৰ X ৰ সম্ভাৰিতা ঘনত্ব ফলন লিখা।

- (j) Mention two methods of measuring trend.

প্ৰৱণতা জোখা দুটা পদ্ধতি উল্লেখ কৰা।

3. Answer any four form the following questions :

5×4=20

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) $A = \begin{bmatrix} 5 & 3 \\ 2 & 3 \end{bmatrix}$

Find A^{-1} .

A^{-1} উলিওৱা।

- (b) Explain briefly five properties of determinants.

নিৰ্ধাৰকৰ পাঁচটা ধৰ্ম চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

- (c) Explain the applications of the implicit function theorem.

অন্তনিহিত ফলন তত্ত্বটোৰ ব্যৱহাৰসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

- (d) Derive the conditions of equilibrium of a discriminating monopolist.

দৰ বিভাজনকাৰী একচেটিয়া ব্যৱসায়ীৰ ভাৰসাম্যতাৰ চৰ্তসমূহ আহৰণ কৰি উলিওৱা।

- (e) X is a random variable which takes values $r = 1, 2, 3$ with probabilities

$$P(X = r) = \frac{r}{6}$$

Find $E(X)$.

X এটা যাদৃচ্ছিক চলক যাৰ মান $r = 1, 2, 3$ আৰু সম্ভাৰিতা

$$P(X = r) = \frac{r}{6}$$

$E(X)$ উলিওৱা।

- (f) One card is drawn from a pack of 52 cards. What is the probability that it is either a king or a queen?

52 খন কাৰ্ডৰ এটা পেকেটৰ পৰা এখন কাৰ্ড টনা হ'ল। এই কাৰ্ডখন ৰজা বা ৰাণী হোৱাৰ সম্ভাৰনা কিমান?

(6)

(g) Derive the mean of binomial distribution.

দ্বিপদ বন্টনৰ মাধ্য আহৰণ কৰি উলিওৱা।

(h) Explain the merits of the moving average method.

চলন্ত গড় পদ্ধতিৰ গুণসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

4. Answer any two from the following questions :

10×2=20

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো দুটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Solve the following market model by Cramer's rule :

ক্ৰেমাৰৰ নিয়মেৰে তলৰ বজাৰ আৰ্হিটো সমাধান কৰা :

$$Q_d = a - bP$$

$$Q_s = -c + dP$$

$$Q_d = Q_s$$

(b) Derive the conditions of producer's equilibrium by using the concept of Lagrange multiplier.

লাগ্ৰেঞ্জ গুণকৰ ধাৰণা ব্যৱহাৰ কৰি উৎপাদকৰ ভাৰসাম্যতাৰ চৰ্তসমূহ আহৰণ কৰা।

(7)

(c) State and prove the multiplication theorem of probability.

সম্ভাৱিতাৰ পূৰণ তত্ত্বটো ব্যক্ত কৰা আৰু প্ৰমাণ কৰা।

(d) Discuss the properties of normal distribution.

প্ৰসামান্য বন্টনৰ ধৰ্মসমূহ আলোচনা কৰা।

(e) Discuss the components of time series.

কাল শ্ৰেণীৰ অংশসমূহ আলোচনা কৰা।

1 (Sem-5/FYUGP) ECO 44 MJ

2025

ECONOMICS

(Major)

Paper : ECO0500404

(Indian Economy)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions.*

Answer either in English or in Assamese.

1. Answer the following as directed : 1×8=8

তলত দিয়াসমূহৰ নিৰ্দেশানুসৰি উত্তৰ দিয়া :

(a) Mention one feature of Indian economy at the time of Independence.

স্বাধীনতাৰ সময়ৰ ভাৰতীয় অৰ্থনীতিৰ এটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

(b) Name one commercially grown genetically modified (GM) crop in India.

ভাৰতবৰ্ষত ব্যৱসায়িকভাৱে উৎপাদিত আনুবংশিকভাৱে সংশোধিত এবিধ ফচলৰ নাম লিখা।

(2)

(c) India became a member of the WTO in 1995.

(State True or False)

১৯৯৫ চনত ভাৰতবৰ্ষ WTOৰ সদস্য ৰাষ্ট্ৰ হৈছিল।

(সঁচা নে মিছা লিখা)

(d) Which model was the Second Five-Year Plan of India based on?

ভাৰতবৰ্ষৰ দ্বিতীয় পঞ্চবাৰ্ষিক পৰিকল্পনা কোনটো আৰ্হিৰ ওপৰত আধাৰিত আছিল ?

(e) The National Manufacturing Policy of India was introduced in

(1991/2001/2011)

(Choose the correct answer)

ভাৰতবৰ্ষৰ ৰাষ্ট্ৰীয় উৎপাদন নীতি _____ চনত প্ৰৱৰ্তিত হৈছিল।

(১৯৯১/২০০১/২০১১)

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(f) Name any one commodity on which GST is not implemented in India till now.

দ্রব্য আৰু সেৱা কৰ এতিয়ালৈকে আৰোপ নকৰা ভাৰতবৰ্ষৰ যি কোনো এবিধ সামগ্ৰীৰ নাম লিখা।

(3)

(g) Write the full form of DBT.

DBT ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।

(h) In which year was the 'Jan Dhan Yojana' launched in India?

কোন বছৰৰ পৰা ভাৰতবৰ্ষত 'জন ধন যোজনা' আঁচনিখনৰ আৰম্ভণি হৈছিল ?

2. Answer any six of the following questions :

2×6=12

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো ছয়টাৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) What is climate smart agriculture?

জলবায়ু-অনুকূল কৃষি কি ?

(b) Write two causes of BoP crisis in India in the 1980s.

১৯৮০ চনৰ সময়চোৱাত সৃষ্ট লেনদেনৰ পৰিশোধ সমতাৰ সংকটৰ দুটা কাৰণ লিখা।

(c) Why is the service sector known as the 'engine of growth' of Indian economy?

সেৱাখণ্ডক কিয় ভাৰতীয় অৰ্থনীতিৰ 'বিকাশৰ ইঞ্জিন' বুলি জনা যায় ?

(d) Write two major challenges faced by the agriculture sector in India.

ভাৰতৰ কৃষিক্ষেত্ৰত দুটা মুখ্য প্ৰত্যাহ্বানৰ নাম লিখা।

(e) What does diversification of agriculture refer to?

কৃষি বিবিধীকৰণ মানে কি ?

(f) Name two key initiatives under PMGSY.

প্ৰধানমন্ত্ৰীৰ গ্ৰাম চড়ক যোজনা (PMGSY)ৰ অধীনত দুটা মুখ্য উদ্যমৰ নাম লিখা।

(g) What is e-NAM?

e-NAM কি ?

(h) What is Integrated Goods and Services Tax (IGST)?

সমন্বিত দ্ৰব্য আৰু সেৱা কৰ (IGST) কি ?

(i) Define economic reforms in India.

ভাৰতবৰ্ষৰ অৰ্থনৈতিক সংস্কাৰৰ সংজ্ঞা দিয়া।

(j) What is BIMSTEC?

BIMSTEC কি ?

3. Answer any four of the following questions :

5×4=20

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) Explain the strategies for promoting sustainable agricultural practices in India.

ভাৰতবৰ্ষত বহনক্ষম কৃষিৰ বাবে উদ্বুদ্ধনমূলক কিছুমান কৌশলৰ ব্যাখ্যা আগবঢ়োৱা।

(b) Write a brief note on Green Revolution of India.

ভাৰতবৰ্ষৰ সেউজ বিপ্লৱৰ ওপৰত এটা সংক্ষিপ্ত টোকা লিখা।

(c) Critically examine the banking sector reforms in India since 2015.

২০১৫ চনৰ পৰা হোৱা ভাৰতবৰ্ষৰ বেংকিং খণ্ডৰ সংস্কাৰৰ বিষয়ে সমালোচনাত্মক বিশ্লেষণ আগবঢ়োৱা।

(d) Explain the types of GST.

GST ৰ প্ৰকাৰসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

(e) Discuss the causes of slow growth of manufacturing sector in India.

ভাৰতবৰ্ষৰ উদ্যোগ খণ্ডৰ মন্থৰ গতিৰ কাৰণসমূহ আলোচনা কৰা।

- (f) What are the key differences between Foreign Direct Investment (FDI) and Foreign Institutional Investment (FII) in India?

ভাৰতত প্ৰত্যক্ষ বৈদেশিক বিনিয়োগ আৰু প্ৰতিষ্ঠানিক বৈদেশিক বিনিয়োগৰ মাজৰ মুখ্য পাৰ্থক্যসমূহ কি কি ?

- (g) Highlight the role and importance of the Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Act (MNREGA) in transforming rural India.

গ্ৰামীণ ভাৰতৰ ৰূপান্তৰকৰণত মহাত্মা গান্ধী ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰাম্য নিয়োগ নিশ্চিতকৰণ আইন (MNREGA)ৰ ভূমিকা আৰু গুৰুত্ব সম্পৰ্কে আলোকপাত কৰা।

- (h) Discuss the role of horticulture and livestock sectors in generating employment opportunities in India.

ভাৰতত নিয়োজনৰ সুবিধা সৃষ্টিত উদ্যানশস্য আৰু পশুধন খণ্ডৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা।

4. Answer any two of the following questions :

10×2=20

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো দুটাৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) Discuss the structural transformation of Indian economy since 1991 economic reform.

১৯৯১ চনৰ অৰ্থনৈতিক সংস্কাৰৰ পিছৰ ভাৰতীয় অৰ্থনীতিৰ গাঁথনিগত পৰিৱৰ্তনৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

- (b) Analyze the growth patterns of Gross Domestic Product (GDP) and per capita income from 1951 to 1980.

১৯৫১ চনৰ পৰা ১৯৮০ চনলৈ ভাৰতবৰ্ষৰ মুঠ ঘৰুৱা উৎপাদন আৰু জনমূৰি আয়ৰ বিকাশৰ ধাৰা বিশ্লেষণ কৰা।

- (c) Critically discuss the major consequences of land reforms in India.

ভূমি সংস্কাৰৰ প্ৰধান ফলাফলসমূহৰ সমালোচনাত্মক আলোচনা আগবঢ়োৱা।

- (d) Illustrate the prospects and challenges of micro, small and medium enterprises (MSME) of India.

ভাৰতবৰ্ষৰ সূক্ষ্ম, ক্ষুদ্ৰ আৰু মধ্যম উদ্যোগসমূহৰ সম্ভাৱনা আৰু প্ৰত্যাহ্বানসমূহৰ বিষয়ে বিশ্লেষণ আগবঢ়োৱা।

- (e) Describe the major initiatives adopted by the government to promote financial inclusion in India. Highlight the importance of DBT in reducing corruption and leakage in subsidy delivery.

5+5=10

বিত্তীয় অন্তৰ্ভুক্তিকৰণৰ বাবে ভাৰতবৰ্ষত চৰকাৰে গ্ৰহণ কৰা মুখ্য উদ্যমসমূহৰ বিষয়ে বৰ্ণনা কৰা। দুৰ্নীতি ৰোধকৰণ আৰু ৰাজসাহায্য হৰলুকী দূৰীকৰণৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰত্যক্ষ সুবিধা হস্তান্তৰ ব্যৱস্থাৰ ভূমিকাৰ ওপৰত আলোকপাত কৰা।

1 (Sem-5/FYUGP) ECO 44 MJ